

ලේඛන කලාව පිළිබඳව මෙන්ම ධර්ම ශාස්ත්‍රීය කරුණු පිළිබඳව ද බාල වියේ පටන්ම දැනුමක්, හුරුවක් මෙන්ම ඇදීමේ දී තිබූ සොම්වරි සේනානායක මහතා තම ජීවන තොරතුරු රැගත් කෘතියක් පාඨක සමාජය වෙත දායාද කිරීමට දෙසැම්බර් 2012 වසරේදීය. කුඩා කලේ පන්සිය පහස් ජාතක පොත් වහන්සේ ගිය මත තබාගෙන තොරව හඬවියෙන් යුතුව පසළොස්වක පොතේ දිනෙකට පන්සල වෙත රැගෙන යාමේ භාග්‍යය උදා කරගත් වාසනාවන්ත දරුවකු විය යුතු අවුරුදු දහය වන විට ජාතක පොත මුල සිට අතට සිටුවීමේ අවස්ථාව ද උදා කරගත් බව මෙතුමා සම්බන්ධයෙන් අපගේ සිතීමට හැකිවන විටෙක කරුණකි.

“මම ආතා අසලට සමී, ආතා මගේ ගිය මත පුදු රෙදි කඩක් තබනුයේ නිසේ ඇති තෙල් ජාතක පොතෙහි තැවීම වැදගත්වීමට පමණක් නොව පොතට කරන හොට්සන් ද වශයෙනි. මම සාද කියමින් පන්සිය පහස් ජාතක පොත ගිය මතට ගනිමි.....” (සොම්වරි සේනානායක . අපි තවමත් සයාගේ, 35 පිට)

මාර්ටින් වික්‍රමසිංහ වැනි ප්‍රකට ලේඛකයන් බාල වියේදී ගැමි පර්යේෂණයන් ගැන විකේතන කියා ලත් දැනුම,

ජීවිතය සෑම කල්හිම සතුටින් පිරි නොපවතින නමුදු සතුට වූ කලී මිනිසා සතු පරම ධනයයි. සත්කුරැකි පරම ධනය” යනුවෙන් බුද්ධ දේශනාවෙන් ද ඉගැන්වෙන පරිදි, ජීවිතයේ අවසාන භාගයේදී සියලුම දේ සතුට ප්‍රාර්ථනා කරයි. සේනානායක මහතා තම කෘතිය අවසානයේ සඳහන් කරන පරිදි, “සංසුන් දිවි පෙවෙහෙකි සංසුන්විය පවති. සංසුන්විය පරම ධනය වේ. අප එම පරම ධනය ලැබිය යුතු අවධිය පැමිණ ඇත.....” (254 පිට)

සොම්වරි සේනානායක මහතා සිය ජීවිත කාලය තුළදී ලේඛනයෙන්, නිර්මාණ මගින් සමාජය වෙත සතුට හා ආස්වාදය නොමදව ලබා දී ඇත. තව දුරටත් හැකි පමණින් එම කටයුතු වල නිරතව සිටින ජනතා සිය ජීවිතය ගැන ආපසු හැරී බලන්නේ මිනිසකු ලෙස එමගේ ඉටු කර ඇති මෙහෙය ගැන සාඩම්බරයෙන් යුතුවය, අභිමානයෙන් යුතුවය. පාඨකිය පහස් ජාතක පොත ගිය මත දරුවාගෙන් ගිය කුඩා දරුවා ඇද වැඩිහිටියකු වී ජීවිතයේ පැවීම ගැන ගෙවමින් සිටියදී තමන් අතින් වූ සේවාව ගැන තෘප්තියෙන් හැසිරෙමින් ජීවත් බුදු දහම හා එහි ඉගැන්වීම් මගින් සිය ජීවිතය පෝෂණය කරගත් විටිතා පුද්ගලයෙකු ලෙසින් ඔහු තම කෘතිය අවසන් කරනුයේ ද ධර්මික

අන්ධකාරය මැදින් හඟරට සේනද වන දෙසොහොන්දරන් වෙලාව වැරදි සිදු වන අකරතකිකිය කර්තයා පවසන්නේ පියවරෙන් පියවරට කුතුහලය දැනවන පරිදිය. හඟර මාධ්‍යයේ පිහිටි ඔරුවෝසු කණුවේ වේලාව හඟවන නාදය අසා සිට එය ක්‍රියා වර්ගිත වී ඇතැයි මුලදී සිතන අධීය මෙලේ දෙදෙනා කලීසියේ සත්‍ය අවබෝධ කරගන්නා විට වෙලාව මැදියම් රැස පසු වී හොටා උකනමාරක් ගත වී ඇත. පුවත්පත් රැගෙන එන වාහනය අඳුනම පහට පැමිණෙන තෙක් දෙදෙනාම හඟර මධ්‍යයේ බලා සිටින්නට වූ පුවත මෙම කෘතියට එක් කර ඇත්තේ

දැනීම. මහාචාර්ය එදිරිවරි සර්වචන්ද්‍ර හම් වූ විකේතන නිර්මාණ කරුවා ශ්‍රී ලංකාව තුළ හුදුපුදුන්ව, අද අප සතු නාට්‍ය කලාවේ ඉතිහාසය ලියවෙනු ඇත්තේ වෙනස්ම ආකාරයකටය.

“මම මුලදී මේ විවේචනය දැවීසියෙන් කරන ලද ඒවායි ප්‍රතික්ෂේප කළෙමි. මෙය ස්වාභාවික ප්‍රතිචාරයක් යයි හැසිරිමි. නාට්‍යයන් හෝ නවකතාවක් ලියන ලේඛකයන්, කලා කෘතියක් නිර්මාණය කරන කලා කරුවන් තම කෘතිය

“පවසනි ඔවුහු මෙලෙසින්, අබ්මන් කියමන්” 2

අවබෝධය හා පන්සිය තවත් ආකාරවලින් ලැබීමේ හා විදහැරීමේ භාග්‍යය ලත් සොම්වරි සේනානායක මහතා ද ශ්‍රී ලාංකික පාඨක, ප්‍රේක්ෂක තොරවය දිනා සිටින ලේඛකයෙකි. වෙලි නාට්‍ය පිටපත් රචකයෙකි. මෙතුමාගේ ජීවිතය ආලෝකවත් කළ කරුණු අතර සුන්දර ගැමි පර්යේෂණය හැදෑරීමට වැඩෙන්නට අවස්ථාව ලැබීමත්, පැරණි පොතක කියවීමට හා ඉගෙනීමට ඉඩ ප්‍රස්තාව ගිම් වීමත්, විශේෂයෙන්ම ජාතක පොත වැනි අනෙකා කෘතියක් පරිහරණය කිරීමට හැකි වීමත් වැදගත් ඒවාය.

වින්නගයකිනි. හිටත් දක්වා ජාති දක්වාම අපි සියලු දෙනාම සාසාරයේ ඇවිදමින් සිටිමු. මෙතුමාගේ සතුම වනුයේ, මේ නොහිමෙන සසර ගමනේ නිදේ සිටින, “අප සියලු දෙනාම නිදේ වෙහෙර, සොරිනි වෙහෙර, සුච්චන් වෙහෙර, සැරන් මිදෙනවා” යන ධර්මානුකූල සිතුවිලිකි. එම සිතුවිලිකි යටින් දිවෙන අභිමානවත් සිතක සිතුව ද අපට පැහැදිලිවම දැකගත හැකිය.

බාල වියේ දරුවන් මුහුණ දෙන විවිධාකාර අත්දැකීම් පාඨකයාට සිහිපත් කරවමිනි.

බාල වියේදී මෙන්ම තරුණ වියේදී ද සිය අනන්‍ය අභිබාදනය ගැන අවධානය යොමු කරන කවරකු වුවද ගම වටම තමන්ට වඩා ඉහල මට්ටමක සිටින යහපත් පුද්ගලයන්ගේ අසුරට වැටීමේ වැදගත් කම සැහිල්ලෙන්ම කියා පාන කෘතියක් ලෙස ‘මට තාම මතකයි’ හැඳින්විය හැකිය.

අසාර්ථක යයි අසන්නට හැකිවන නමුත්, එසේ කියන අය කෙරෙහි ඔවුහු රොස් වූහ. (එදිරිවරි සර්වචන්ද්‍ර, ‘පියා ඇති සැසවි වරමක් දෙන්නේ’, 161 පිට)

විවිධ විට හැඳුණා අනෙකවිට වෙදිනා හා විවේචන කියා මහාචාර්ය එදිරිවරි සර්වචන්ද්‍ර නිර්මාණ කරුවාගේ සිත පැරී ගිය අවස්ථා නොකෙත් කිහිපයක් සමස්තයක් ලෙස ගත් විට ජනතා තම කලා ජීවිතය ගැන අභිමානයෙන් යුතුව, වත් මගින් තෝ ඇදුණේ දැක්වීමට පසුවට වී හැක. සියලු නාට්‍ය සෛත්‍රයේ දිලනු නොකරන කලා ලෙස තමන් හඳුන්වා දීමට ප්‍රේක්ෂක ජනතාව නොමසුරු වූ බව එතැන නොදැන සිටියා නොවේ.

“සැබවින්ම මා අතර පන්සිය පහස් ජාතකය ගිසින් ගෙන ඇවිදින්නෙකුයි මට සිතේ. මගේ නවතනා වෙලි නාට්‍යවලට බොහෝ විට වස්තු කීප වූයේ ජාතක කතා හා වෙනත් බිණ කතාය.” (අපි තවමත් සයාගේ, 35 පිට)

සිය පවුල් ජීවිතය තුළ බිරිඳට හා දරුවන්ට කරන්නට සිදු වූ අනෙකවිට කප කිරීම් ගැන සේනානායක මහතා සිහිපත් කරන්නේ මෙසේය. “ලිපිම, කියවීම, සිතිම නිසා මට නිවස තුළ නිකඩතාවක් අවශ්‍ය වේ. හඬ හතා කතා කිරීම, ඉවත්විදුලි, රූපවාහිනි යන්ත්‍ර ක්‍රියා කරවීම මෙහි නොසැලකිය යුතු කරුණකි..... ක්‍රීඩා නරන නරමන ප්‍රකට හඬ හතා තම ප්‍රතිචාර දැක්වීම අවශ්‍ය වෙයි. එහෙත් ඔහු එයින් වළකීය. බිරිඳ සැහිලියට දෙදිය. ඇගේ කැමැත්ත කුසියට සීමා වෙයි. මේ හැමවිටම.... මම සිතීන් ඔවුන්ගෙන් සමාව ඉල්ලමි. ඔවුන් සියලු දෙනාම කළ කැපවීම නොවේ නම් පොත් 22 ක් සහ වෙලි නාට්‍ය, විකුට රැසක් ද, පුවත්පත්වල ලිපි ද, මෙතරම් ලිපිවලට නොලැබෙනු ඇත.” (අපි තවමත් සයාගේ, 35 පිට)

“මෙලොව උපත ලැබීම” ම තමන් ලද භාග්‍යයක් ලෙස සලකන කතුවරයා තවදුරටත් පවසනුයේ, ඇත්ත වශයෙන්ම මෙලොව ඉපදුණු සෑම දෙනාම එසේ ඉපදීම භාග්‍යයක් ලෙස සැලකිය යුතු බවයි. අප ජීවත් වන මෙම ලෝකය වැනි වෙනත් ගැහැන් විවේචනේ තවත් හැකැවූ සේය. සිය පවසන කතුවරයා, ඒ අනුව බලන විට අප ජීවත් වන ලෝකය, නැතහොත් පෘථිවිය සැබවින්ම දිව්‍ය ලෝකයක් යයි ද කියයි. “වෙහෙසකට ඇත්තේ වෙහි, වෙහෙසකට දෙවියන් නොව මිනිසුන් වීම” බව ද සඳහන් කරමින් තම කෘතිය හඳුන්වා දෙන කතුවරයා සිය ඉන්ටර් සමන්විත කොට ඇත්තේ ලඟා වියේ සිට වර්තමානය දක්වා තමන් ලද අත්දැකීම් සම්මතයකි. මෙහි දැක්වෙන සිදුවීම් කාලානුසාරීව පෙළඳැස්වීමකින් තොරව අතිශය හා වර්තමානය ගැපවීමක් සම්බන්ධ කොට තිබීම මෙම කෘතියෙහි අන්තර්ගත විශේෂ රචනා විලාසයක් ලෙස ගත හැකිය.

“පාසලේදී ‘මාබල’, නැතහොත් ‘පිල් බෝල’ සෙල්ලම් කොට ඒවා දිනා ගතහොත් ඉන් ඉතාම ලස්සන පිල් බෝල මම ‘බුදු පාසලකට’ දෙන්නෙමි. ඇය ඒවා ඉතා ප්‍රවේශමෙන් තබාගනි. ලස්සන වින්දනක් ලැබුණොත් මා එය දෙන්නේ ‘බුදු පාසලකට’ය. මෙසේ මෙතරම් ඵකිනෙකට ඇදී වුවත් අප දෙදෙනා අතර සංචු සැරවල් ද ගිත ගැන. ඇගේ සේසත ගවුම් පොහිකර මා කිහිපයක් වැරදි කරායා මාය” (මට තාම මතකයි, 15 පිට)

විද්‍යාව හෝ තාක්ෂණ අංශයෙන් ඉදිරියට යමින් සිය ජීවිත වෘත්තිය ද ඊට අනුකූලව සකස් කර ගන්නාකට වුව බාල වියේදී තමන් ලද සොදුරු අත්දැකීම් ලෙසෙහියෙන් අමතක කර ඇසිය නොහැකිය. ගැමි පර්යේෂණ හැදෑරන වැඩෙන නමුත් ඉංග්‍රීසියෙන් අධ්‍යාපනය ලබා දෙන නාගරික පාසලක ඉගෙන ගන්නා කර්තයා දිනක් සිය වැඩිමල් සොහොන්දරා සමග ඉරිදා ඉංග්‍රීසි පුවත්පත මිල දී ගැනීමට උදාසනිත්ව හඟරයට යෑමට සූදානම් වෙයි. එහෙත්

සිරියේ යුරෝපීය ඇඳුමින් සැරසුණු කරුණාවන්ත පෙනුමකින් යුත් මහත්මයෙකි..... මගේ සැටට ඉහ වනා ගොස්ස වික්ටර රාසියියා මැතිකුමාර කෙසේ ස්නාන කළ යුතුදැ යි දෙවියන් වැනි මෙබඳු මිනිසුන් අතින් මිනිසුන් අතර සිටින බව මට දැන් ඒකල ගොස් ඇත..... මා දැන් ඉහල අගයේ පාවෙන්නා සේය.....” (මට තාම මතකයි, 63, 64 පිට)

ජීවිත කාලයේ පුරාම රචනා, සමාජයට, විශේෂයෙන්ම ශිෂ්‍ය පරම්පරා කිහිපයකටම උපදිම සේවාවක් ඉටු කිරීමෙන් පසුව කෙනකු දැනෙන සතුට කොපමණාදැයි අමුතුයෙන් කිව යුතු නොවේ. එපමණක් නොව, මිනිස් ස්වභාවය අනුව කවුරුන් වුවද තම සේවය අගයනු දැකීම එම සතුට දෙනුයා තෙතුණ කරනු නොඅනුමානය.

“එදින මගේ ජීවිතයේ මා ලද විකේතනම පසුගුණය සහිතයන් කළ දිනය විය..... යම් අයෙක් වයස්ගත වනවිට ඔහු අගය කරන්නේ මිල මුදල් හෝ තානාන්තරය නොවේ. තමා කළ සේවය ඇගයීමක් කොට එය හිසි සේ පිලිගනිය.....” (මට තාම මතකයි, 335 පිට)

සියලු නාට්‍ය ගැන සිහිපත් කරන විට ප්‍රේක්ෂකයන්ගේ මතක පොත් නොමැතෙක සේ ලියවී ඇති තවත් නාමයකි, හෙතරු ජයසේන හම් වූ විකේතන නාට්‍ය නිර්මාණ කරුවා. “මිනිසකුට සිය ජීවිතය ආවර්ජනය කිරීමේදී ඔහුගේ සන්තානයෙන්, සිහින්, හදින් මන: වී, පියවුණු කෙල සියන් තුළින් සමාධිගත වූ නිශ්චලවෙහෙසකින් මතු වන කිසියම් මතකයක් නිසි යුතුය.” (හෙතරු ජයසේන, ගිම් හැකි කතාවක් --- අප , 267 පිට)

හෙතරු ජයසේන කලා කරුවා තව දුරටත් අභිමානයෙන් යුතුව පවසන පරිදි, “ඒ මතකය සිහිපෙන් දැකිය සිතුවම් පටක නිසල කරන ලද රූපක් යයි” ඔහු දුටුවේය. ශ්‍රී ලාංකික ප්‍රේක්ෂක ජනතාවගේ හැදෑරුණේ ‘හුඹුරටයේ කටාව’ පිළිබඳව පළ වූ විවර්ධයන් හෙතරු ජයසේන සිය කෘතියට එක් කර ඇත්තේ නිතරමානි ලෙස විචල්‍යතා ආධිමච්චයකිනි, අභිමානයකි. සියලු නාට්‍ය ප්‍රේක්ෂකයන්ට ඉතා කලාතුරකින් ලැබෙන සංග්‍රහයක්. පැය තුනකට පමණ පසුව අප නාට්‍යාගාරයකට සිට වූ පසු ද, එහි මනන රඳීම නැල අප සවන් තුළ රැවී දේ” (ගිම් හැකි කතාවක් --- අප , 51 පිට)

මිනිස් ජීවිතය වූ කලී දිව්‍ය සංචාරයකි, දැඩි, වෙහෙසකර ගමනකි. එම ගමනෙහි යෙදෙන ඇතැම්හු ගත්තේ වාලේ ඇවිද හොස් ගමනක්වනට මා වී දුර්ගත පර්වතේ ඉටත් වී යයි. එසේ වුවද ‘සැරිය හම් වූ මෙම දිවිය ලෝකයට’ නිසි වන්නට වාසනාව ලබන ඇතැම්හු තම දින: ගමන පුරාම අතර්මත, මින දොසක, තාත්පස බලමින්, හර්මිමින්, කානට වූ කළ හැකි මෙහෙවරක් කරමින් අවසානයේ උපරිම පෘථිවියක් ලබා තුටු පහල වෙයි. මේ දෙවැනි වර්ගයේ ඇත්තන් අනාගත පරපුර වෙනුවෙන් සිය මතක සච්චන් කිහිපයක් හෝ ලියා තබමින් මුළු වශයෙන්ම දැක්වීමක් අතර මුළු වශයෙන් සේවයක නිරත වෙමින් ශ්‍රී ලංකා මහතා බිහිවෙන්නට වෙර දරති. මේ සියලුගේ වෙනුවෙන් ශ්‍රී ලාංකිකයන්ගේ ප්‍රමාණය දැක්වීමක් ලෙස ‘පවසනි ඔවුහු මෙලෙසින්, අබ්මන් කියමන්’ මෙසේ සටහන් කොටහා.